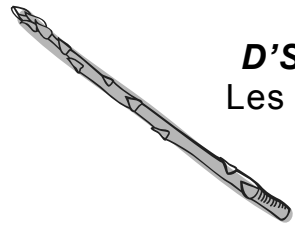

Obscht un Gmias vom ³⁷ Friejhjohr

Les fruits et légumes du printemps

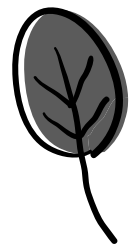

's Gmias Les légumes

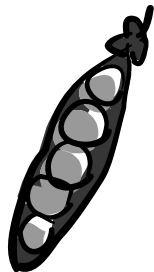
D'Spàrchla
Les asperges

D'Radig
Les radis

Dr Spinàt
Les épinards

D'Arbsla
Les petits pois

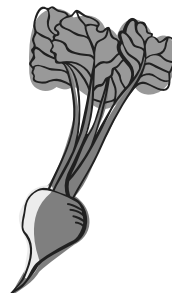
S Blüemkehl
Le chou-fleur

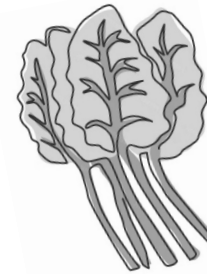
Dr Brokoli
Le brocoli

D'Riewa
Les navets

's Obst Les fruits

Dr Rabarwer
La rhubarbe

D'Ardbeera
Les fraises

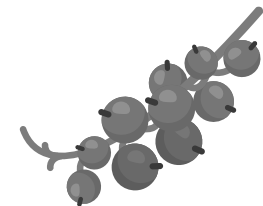
D'Kirscha
Les cerises

D'Himbeera
Les framboises

D'Xànderla
Les groseilles

D'Gschìcht vo de Spàrchla

Kenne-n-ihr dàs elsassischa Sprìchwort? Kè Friejhohr ohna Spàrchla!

Ja, so-ne Sprìchwort gìbt's noch nìt àwer es kànt. Wenn m'r d'erschte Spàrchla uffem Markt oder bim Bür findet, kà m'r sìcher sì àss dr Winter umma ìsch.

D'Spàrchla gìbt's scho làng bi uns. D'Reemer han se schu gekennt, un ìm Mittelàlter hàt m'r se gassa un fir medizìnischà Zwacka benutzt.

Vom 16. bis zum 18. Johrhundert hàt m'r àls meh Spàrchla gassa àwer m'r hàt numma d'Griena gekennt, will m'r se noch nìt ghiffelt hàt.

Wurum Spàrchla ìm Elsàss.

Spàrchla sinn noch ìmmer ìm Elsàss pflànzt wora un 's gìbt üràlti Biecher wo drvo reda. Wàs sich àwer àndert ìm 19. Johrhundert ìsch d'Àrt un Wis wie m'r se zìchtet.

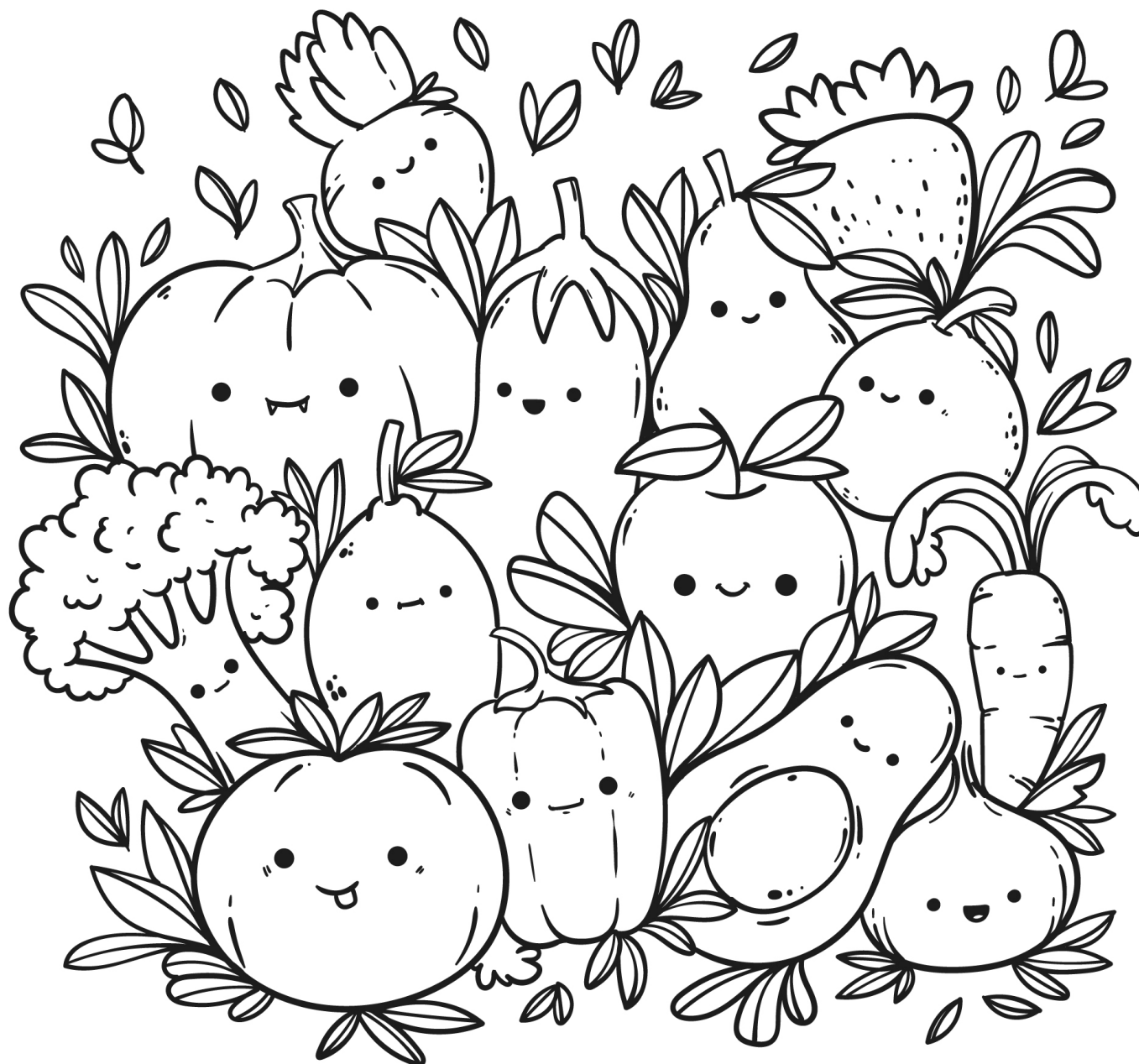
D'r Louis Gustave Heyler ìsch Pfàrrer ìn Àlgerie, ìn Philippeville (Skikda) gisì, un dert hàt er gsah wie d'Spàrchla güet ìm àfrikànischà Boda gwàchsa sinn. Ànna 1873 ìsch er uff Herdt kumme, un hàt gmàrkt àss dert o viel Sàndbode ìsch. Er hàt ìn de Bùra vorgschlàge d'Spàrchla wie ìn Àlgerie z' pflànza : d'Wurtzla tief italwa un scheeni Hiffala z'màcha.

Gànz schnall ìsch d'Prodükzion gisìgà und Herdt ìsch d'elsassischa Spàrchlahàuptstàdt wora.

Dàs Johr gehn m'r wìdder uff Herdt e Spàrchlawàhlfàhrt ge màcha, ùn m'r wann noch e pàar Kilo uffem Markt oder bi de Bùra kàuifa.

Un han ìhr scho èier Quàntum ghà?

PÀPIIR GMÌAS : LÀUICH UN GAALRIAWLA

Wàs brücht m'r: _____

Fàrwig Pàpiir : Orànsch – Grièn – Wiss

Lim _____

E Schaar _____

E bitzala wissi Wulla _____

Giggala _____

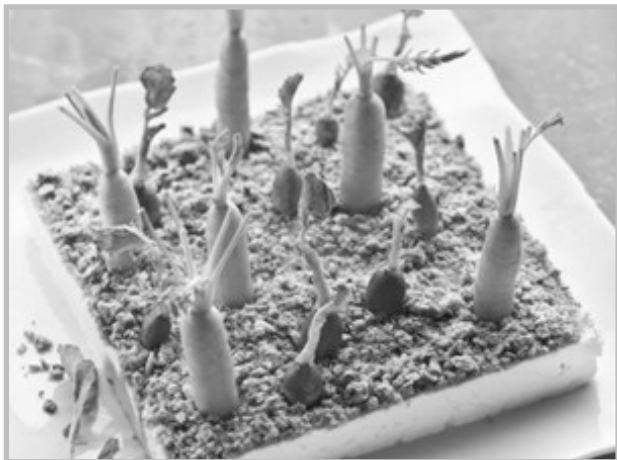
E brüner Filzstift _____

Wie wird's gmàcht?

- 1 Mitema Zirkel e Kreis zeichna. Wenn m'r kè Zirkel hàt, kà m'r o a runder Taller namma fir dr Kreis uff's orànscha Pàpiir z'zeichna.
- 2 Dr Kreis üssschniida un ne noch emol in 4 Teiler schniida.
- 3 Mitem Filzstift kleini Striffila mola fir àss 's Gaalriawla ungscheelt üsssieht. Jedes Viertel Pàpiir rolla fir àsses e Kon gibt. Dr Kon zammaklewa fir e scheen Gaalriawla màcha.
- 4 Drno kummt e bitzala Griens drà. M'r nimmt e Stick grien Pàpiir un schnidet e Bànd. M'r kà zwei verschideni Grièn namma fir meh Realismus.
- 5 D'Band ischniida uff dr kurza Sitta fir 's Gaalriewakrütt. 's Krütt wird drno in s Gaalriwla gekleibt.
- 6 Scho fertig!
- 7 Fir dr Làuich, màcht m'r ungfahr 's glicha.
- 8 M'r nimmt wiss Pàpiir fir dr Stil. M'r düet e Bànd schniida un zammaklewa.
- 9 Drno nimmt m'r e grien Bànd un schnidet's fir d'Blätter z'màcha.
- 10 D'Blätter wara drno in dr Stil gekleibt.
- 11 Mit dr wissa Wulla màcht m'r d'Wurzla. Gràd e pàar Stickla schniida un se in dr Stiel kleiwa.

So, jetzt han ihr scheen Gmias.

E GARTLA ZUM FRASSA

Wàs brücht m'r:

Fir 4 Persona

- 8 Radig _____
- 8 Minigalriewla _____
- 300 g Frischkas (so wie Carré Frais oder Saint Môret...)
- Gwirz fir dr Kas (Knowlig oder Schnittäuch, Sàlz un Pfaffer...)
- 5 Cräckers mit viel Karnla _____
- 8 Stangla Peterla _____

M'r brücht noch e Inoxrähme vùn 12 x 12cm. M'r kànn au Einzelférmle nemme fer kleineri Gärtle ze màche.

Wie wìrd's gmàcht?

- 1 D' Radig un d'Gaalriewla sorgfaltig putza. 's Krütt äbschnida àwer ungfahr 2cm grìens lo.
- 2 D'Cräckers in e Plastikdutta màcha, un owa drum klopf a bis àsses wìe Sànd gìbt. Ìhr kànn a Wàlholz oder e Glàs mìtema dìcka Boda namma.
- 3 Dr Kas in e Schìssla màcha, wìrza un güet rìehra.
- 4 Dr Ràhma uff a Taller lìga un mìtem Kas filla. Mìtra Gummispàchtel scheen glàtt stricha.
- 5 Dr Cräckerssànd uff dr Kas strai a. Es müess e dìcki Schicht ga fir àsses wìe Grùnd üssìeht. Dr Ràhma mìt Gfühl üssglüwa.
- 6 D'Radig un d'Gaalriewla in dr « Grund » pflànza.
- 7 Fir die, wo ebbis stàrkers garn han, kànn-n-ìhr Roquefort, Tabasco oder Sanft in dr Kaäs màcha.
- 8 Es isch wie-n-ìhr wann.

E Güeter!

SPÀRCHLA-CREME-SUPPA

Wàs brücht m'r:

- E Pfùnd Spàrchla _____
- 60 g Butter _____
- 20 g Mahl _____
- 1 Ziwala _____
- 1 Schàlotta _____
- 10 cl Rühm _____
- 6 cl Milch _____
- Schnittllàuich _____
- Sàlz ùn Pfaffer _____
- Hiehnerbriehj-Küb _____

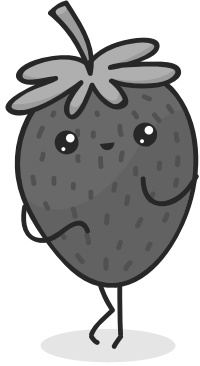
Wie wird's gmàcht?

- 1 D'Spàrchla putza un schila. 20 Minüta ìn gsàlzenem Wàsser kocha lon bis àss se weich wara.
- 2 Àbtropfa lo, àwer 's Wàsser nìt àbschìtta.
- 3 Dr Butter ìnra Kàr vergeh lo. D'Ziwala un d'Schàlotta gànz fin schniida, un ìm Butter schweissa.
- 4 Mitem Mahl bstreia, 2 Minüta kocha lo un ìmmer wittersch riehra.
- 5 D'Briehj vo de Spàrchla gànz làngsàm ìn d'Kàr schìtta un scheen riehra fir àsses kè Krimmela gìbt.
- 6 D'Spàrchla ìn Stìckla schniida un ìn d'Suppa màcha. 10 Minüta lo kocha.
- 7 D'Kàr vom Hard awag màcha, kàlt lo wara un mixa.
- 8 Wenn d'Suppa z'dick ìsch, Milch dri laara.
- 9 Dodri kummt noch Sàlz, Pfaffer, d Küb un dr Schnittllàuich.
- 10 Widder wärma un dr Rühm dri màcha. Àchtung nìt lo kocha!

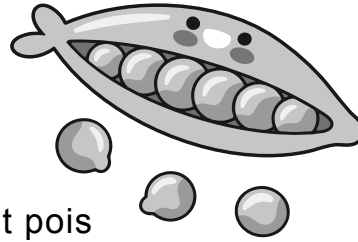
Ferti ìsch!

Wer bîn ich? Wàs bîn ich?

Entoure la bonne réponse pour chacune des propositions

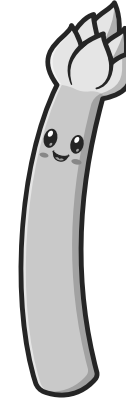

A. d'Arbbeera - la fraise

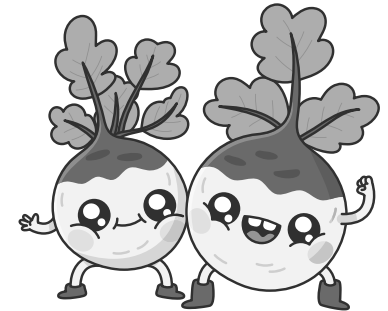

B. 's Arbsla - le petit pois

C. d'Spàrchla - l'asperge

D. dr Radig - le radis

1 Je suis long, blanc et vert. Je suis un légume.

Réponse :
A
B
C
D
E

2 Je suis rouge, sucrée et petite. On me mange souvent en dessert.

Réponse :
A
B
C
D
E

3 Je suis petit, rond, rouge et blanc. Je suis croquant.

Réponse :
A
B
C
D
E

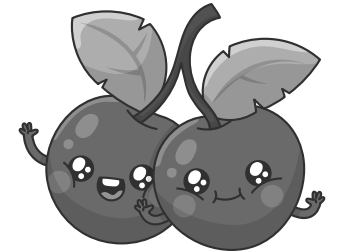
4 Je suis rouge et juteuse. Je pousse sur un arbre.

Réponse :
A
B
C
D
E

5 Je suis vert, rond et je pousse dans une gousse.
On me mange souvent avec des carottes.

Réponse :
A
B
C
D
E

E. d'Kircha - la cerise

De Gardedanz

Extrait de l'album « Fàrwetropfe » de René Egles.

Kumm, mir gehn spaziere,
Epfel, Nusse, Biere,
Kumm mit uns danze,
Dierle un Pflanze;

D'Maidle gehn in d'Mitte,
Quetsche, Pflüme, Quitte,
Au so mache's d'Buewe,
Erbse, Bohne, Ruewe!

Liesele komm mir welle danze,
Ziwele, Krüt un Feldsalat,
Kennsch dü all die schoene Pflanze,
Kandisdriewle un Spinat?

Liesele komm mit in de Garde,
Rose, Nelke, Edelweiss,
Do sinn Blueme, alli Arte,
Alli stehn se do im kreis!

Kumm, mir gehn spaziere,
Epfel, Nusse, Biere,
Kumm mit uns danze,
Dierle un Pflanze.

Pour en savoir plus :

www.lehre.olcalsace.org

Ce portail est entièrement dédié à la **transmission** et à l'**apprentissage** de l'alsacien. Vous y trouverez des conseils, des ressources, des idées de sorties, que vous soyez parent, grand-parent, professionnel ou bénévole.

Les thématiques phares de ce portail sont les suivantes : transmettre sa langue, carte linguistique interactive, activités pour enfants, apprendre et enseigner, s'amuser en alsacien.

